

ISSN 2991-1168

veljača / 2025

PLJESAK DLAN-OM

broj.

PLJESAK DLAN-OM

ISSN 2991-1168

Broj 21 / veljača 2025

UREDNIŠTVO

Izdavač: Udruga "Kazalište, audiovizualne
umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN"

Glavni urednik: Angel Naumovski

Odgovorni urednik: Angel Naumovski

Urednici: Lino Ujčić i Angel Naumovski

Dizajn i priprema za tisak: Lino Ujčić

Fotografije: foto arhiv Dlan

Dizajn na naslovnici: Lino Ujčić

Tisak: Tiskara Ban

Adresa: Korčulanska 10, 10000 Zagreb

E-mail: udruga.dlan.zagreb@gmail.com

Web stranica: www.dlan.hr

IBAN: HR 9524020061100074154

OIB: 51629434968

Matični broj: 1608037

Časopis izlazi uz financijsku podršku:

SADRŽAJ

RIJEČ UREDNIKA

3 str.

ZANIMLJIVOSTI

Povijest maskenbala

4 str.

ZABAVNI KUTAK

*Karneval i poezija Giannija
Rodarija posvećena maskama*

6 str.

DOGAĐANJA

Znak Film Festival

8 str.

ZABAVNI KUTAK

*Osam arapskih pokreta rukama
koje treba pretvoriti u znakove*

10 str.

ZANIMLJIVOSTI

*Udruga "Kazalište, audiovizualne
umjetnosti i kultura Gluhih -
DLAN" u Santiago de Čile*

14 str.

ZNAKOVNI JEZIK

*Različiti znakovni jezici u svijetu -
znak: KULTURA*

18 str.

Poštovani i dragi čitatelji i pratitelji programa i projekata u Udruzi "DLAN" te ljubitelji i pristaše kulture i umjetnosti Gluhih,

Nakon siječanjske izložbe u Puli, koju su pristupačnom za Gluhe učinili upravo DLAN-ovci te tako svojim iskustvom i kvalitetom pridonijeti kulturno-umjetničkoj sceni Hrvatske, udruga "DLAN" otišla je daleko, čak na „tihi zapad“ (ne divlji)!

Posjetili smo Čile, državu koja se kupa u Tihom oceanu, gdje smo, bez lažne skromnosti, ostavili izvrstan dojam i osvojili sva srca! Osim simpatija, dobili smo i poziv da se u listopadu opet ukažemo na „Tihom zapadu“ – ovoga puta u Limi (Peru)! Bome, bravo za „DLAN“!! U Južnu Ameriku putuje naša kazališna predstava, a održat ćemo i vrlo zanimljivu radionicu, koju svi jedva čekaju! Vi ljubomorni, jalni, zavidni ... izvolite se gristi od muke, dobar tek!

Pokretna slika (televizija i kino) nama je gluhima bio najprihvatljiviji medij otkako se znamo, odnosno otkako su se TV i kino pojavili u našim životima. Prisjetimo se kako je, bez obzira razumjeli ili ne (nije bilo toliko titlova u to vrijeme kao sada), najvažnije od svega bilo upravo to što je bilo pokretno i dinamično u „kutiji“.

Radionica "Filmsko stvaralaštvo Gluhih" stoga je bila veliki izazov, kako za polaznike tako i za predavače. Najteže je možda bilo osmisliti kako prenijeti znanje i iskustvo grupi polaznika, koji su svojim dosadašnjim znanjem, vještinama i iskustvom u filmskoj produkciji, na različitim razinama. No, svladali smo i to.

Nastupila je prevrtljiva Veljača, pa bacite okice na maskenbale, iako su oko nas tijekom čitave godine. Kad je bal nek' je maskenbal kaže stara narodna!

Pišemo i o znakovima koji se, zamislite, mogu iz arapskih pokreta pretvoriti u znakove!

I na kraju svega, kad neki uporno tupe da je znakovni jezik svugdje po svijetu isti, pogledajte na 18. stranici i uvjerite se da nije istina!

Do ožujka.

Pozdrav

Vaš Angel

Povijest maskenbala

Maškare: Što je to?

Ključni cilj maškara je sakriti vlastiti identitet iza složenog kostima i maske. U 15. stoljeću maskenbal je bio poznat kao karneval, a ova vrsta događaja ili proslave odvijala se predstava sastojala se od parada i izbora za društvenu elitu, uključujući one sa srednjovjekovnog dvora. Maškare uključuju puno glazbe i plesa. Koriste se u zabavne svrhe, kao i za slavljenje rituala, obreda prijelaza i razgovor s mrtvima, kao u afričkoj tradiciji i kulturnoj baštini. Ove velike, raskošne zabave uvijek su se održavale navečer, a okruženje je bilo veselo. Neki događaji također su sadržavali kockanje, društvene igre i druge atrakcije u kojima

Prve maškare

Iako slavljenje tradicije balovima pod maskama postoji od 14. stoljeća i kroz cijelo doba renesanse; balovi pod maskama dolaze u Europu tek u 17. stoljeću. Međutim, zabilježeno je da je John Heidegger, švicarski grof imao prvu maškaradu u Londonu u Engleskoj u 18. stoljeću. Ovaj maskenbal bio je za bogate i otmjene. Imali su ekskluzivnu pozivnicu za sudjelovanje. Pri sudjelovanju na balovima pod maskama postojao je strogi kodeks ponašanja

koji se morao pridržavati. Najvažniji uvjet bio je da su svi morali doći u punoj opremi.

Iza maski maškara

Misterij i intriga tema je maskenbala. Nitko se ne bi usudio otkriti tko su do duboko iza ponoći. Ova tradicija seže u Veneciju, Italija; gdje je privatnost i anonimnost bilo teško postići, a biti suđen od strane drugih bilo je lako. Međutim, građani niže klase u Veneciji koji nisu željeli da ih viša klasa osuđuje ili ismijava otkrili su da im "maska" daje privatnost i priliku da sakriju svoj pravi karakter i osobnost, čak i ako su slučajno bili prijetnja društvu. Maska je ostavljala pojedince slobodnima da rade i govore što god žele, bez brige o reakciji i odmazdi drugih. Omogućio je ljudima niže klase da se pomiješaju s višom klasom bez srama. Još jedan aspekt maske za zabavu, dopustio je da se zabava pretvori u igru pogađanja tko je tko od elite, dodajući misterij i intrigu

Popularne maškare iz prošlosti

Biti anonimn, kitnjast i nositi bogato ukrašene kostime može dodati štih formalnoj aferi ili večeri veselja. Svečane večeri pod maskama kreću se od tradicionalnih trendova jučer do popularnijih ili modernijih trendova 21. stoljeća koji su uključivali tematske događaje, događa-

je poput maskenbala za Valentinovo. Međutim, neki od najpopularnijih balova pod maskama iz prošlosti slave se i danas, posebno kada i ako odete u Veneciju u Italiju tijekom događaja Venecijanskog karnevala, koji je nastao u 14. stoljeću. S ovom vrstom ekstravagantne gala večeri, nisu se mogli razlikovati bogati ljudi od siromašnih ljudi zbog kostima i maski. Ovo je slavlje povezano s rimokatoličkom tradicijom i njihovim predkorizmenim blagdanom.

Iako je povijesno poznato da je Mardi Gras u New Orleansu, LA, započeo 1741., to nije bila zabava za svakoga. Do 1781. godine stavljeno je u zakon da Afroamerikancima nije dopušteno sudjelovanje. Nisu mogli prisustvovati balovima Mardi Grasa. Sve do 1857. samo je društvena elita, gornji slojevi bjelačkog društva mogli prisustvovati divljim zabavama i proslavama fantazije u kostimima.

Još jedna popularna lopta iz prošlosti je Crno-bijela lopta Trumana Capotea. Ovu je loptu priredio ozloglašeni Truman Capote. Samo je nekolicina odabranih bila pozvana na njegovu aferu. Trebalo je doći s maskom, a odabrane dame su morale nositi i lepezu uz kostim. Capote je svoj raskošni bal priredio 28. studenoga 1966. Održan je u njujorškom hotelu Plaza u Grand Ball Roomu. Nije bilo važno koliko ste bili bogati ili slavni, jer je Capote vodio svoj popis gostiju. Ako te nije želio tamo, nisi dobio pozivnicu.

26. ožujka 1883. održana je još jedna ekstravagantna zabava nazvana Vanderbilt Masquerade. Domaćin ovog događaja bila je multimilijunašica Alva Vanderbilt. Svrha sponzoriranja ove svečanosti je zato što je otvarala svoj dvorac na Pe-

toj aveniji na Manhattanu u New Yorku.

Posljednje, ali ne i najmanje važno, je Maškarada iz 1293. Domaćin ove manifestacije bila je kraljica Isabeau de Baviere i nazvana je BAL des Ardents Ball. Ovo je također poznato kao "bal gorućih ljudi", jer su tijekom svečanosti bile lude nošnje od voska i kose koje su nosile muške figure; izbio je požar i slučajno je zapaljeno nekoliko muških sudionika. Među onima koji su bili zahvaćeni plamenom bili su lordovi i sam kralj.

Sve do danas, maskenbali su i dalje uobičajena pojava za prigode, kao što su Valentinovo ili Nova godina. Više nisu samo za elitu i moćnike, mnogim maskenbalima može prisustvovati baš svatko - pod uvjetom da nosi masku. Pokazat ću da anonimnost zapravo nikad ne izlazi iz mode.

Karneval i poezija Giannijsa Rodarija posvećena maskama

Harlekin, Pulcinella, Brighella, Pantalone... Maske talijanske regionalne tradicije i njihova karakterizacija mame nas osmijeh u karnevalskoj dječjoj pjesmici

Sretan karneval svima! Danas, u danima kada se slavi karneval, lako je naići na djecu i odrasle s maskama svih vrsta, a među najdražima su superheroji.

Zapravo, u talijanskoj regionalnoj tradiciji možemo pronaći neke vrlo zanimljive maske, od kojih svaka datira iz Teatra dell'Arte, Komedije, lutkarske tradicije ili čak rođene u rimsko doba.

Likovi puni značenja, jer u svakom od njih krije se tradicija određenog kraja i, istina, i neka opća mjesta.

Kako biste saznali koja je maska tipična za neki kraj, evo lijepe karte koju je izradila Pianeta Bambini .

Harlekinova haljina, karnevalska pjesma Giannija Rodarija

*Da bi napravio odijelo za Harlekina,
Meneghino je stavio zakrpu,
Pulcinella je stavio drugu,
Gianduja a, Brighella a.
Pantalone, stara uš,
stavio nam je suzu na koljeno,
a Stenterello, svojom velikom rukom,
nekoliko mrlja toskanskog vina.
Colombina koja ju je sašila
napravila je ovakvu usku haljinu.
Harlekin ju je ipak stavio,
ali je bio malo zbunjen.*

*Tada je Balanzone, veliki liječnik iz Bologne, rekao :
“Uvjeravam vas i kunem vam se
da će vam sljedeći mjesec sve ići dobro
ako slijedite moj recept:
jedan dan postite, a drugi dan platite račun!”*

Znak Film Festival

Centrom za kulturu Trešnjevka (Cekate) koji nam je ustupio svoje prostorije za provedbu radionice.

Bila je ovo četvrta po redu radionica, na kojoj smo učili o bitnim sastavnicama filmske produkcije i različitim metodama snimanja tj. sa različitim aparatima kao što su amaterske video kamere, mobilni uređaji, digitalni foto aparati i profesionalne kamere. Polaznike radionice upoznali smo sa početnom, uvodnom i pripremom fazom produkcije - preprodukcijom, koja je važan temelj kako bi se u nastavku procesa i ostalim fazama, sve besprijekorno odvijalo. Od razvoja ideje, pisanja scenarija, pa knjige snimanja, odabira lokacija, kostima, glumaca, dogovora za scensku tehniku i rasvjetu...

Produkcija donosi akciju - snimanje! Snimanje se radi po knjizi snimanja i isplaniranom hodogramu po danima (ovisi koliko se dugo snima film) i ništa se ne prepušta slučaju. Producent uvijek mora biti "korak ispred", kako bi uočio sve eventualne nepravilnosti i odstupanja i onda brzinski znao sve to riješiti, kako ne bi utjecalo na daljni tijek rada ili konačni proizvod - audiovizualno djelo!

Postprodukcija podrazumijeva montažu slike i tona, eventualne animacijske i grafičke zahvate, koloriranje slike, titlanje, izradu uvodne i završna špice i sve one finese prije nego film ugleda svjetlo dana!

Na radionici je sudjelovalo 10 sudionika i svi su bili jako aktivni te dobro namučili voditelje radionice! :)

Nadamo se da će u skorijoj budućnosti pojaviti gluhi Spielberg, Tarantino ili Vrdoljak ... i uživati u filmovima na znakovnim jezicima u produkciji naših gluhih filmaša iz Zagreba i Hrvatske!

Osam arapskih pokreta rukama koje treba pretvoriti u znakove

Mark Hachem

Talijani i Arapi smatraju da je novi znak 'stisnutih prstiju' dio njihovog kulturnog leksikona, ali ima ih još mnogo iz regije

Pokreti ruku jednako su interpretativni u kulturi Bliskog istoka kao i govorni jezik, a za svakoga tko želi razumjeti regiju, vrijedi upoznati zamršenost ovog tihog oblika komunikacije. Kako bi se fokusirao na bitne signale koje koriste Arapi, kanadsko-libanonski glumac, redatelj i vloger Mark Hachem objavio je video na Instagramu u kojem ih glumi.

Znak broj jedan, kaže dok trza zapešćem, široko raširivši prste, znači "što?", ili shoo na levantinskom dijalektu. "Da biste pravilno izveli shoo : stavite ruku naprijed i okrećite je okolo", objašnjava. "Ova se tehnika može koristiti za izražavanje zabrinutosti, iritacije, bijesa i prkosa."

Znak broj dva je "Kunem se Bogom", ili wallah na arapskom. "Nastavite podizati ruke sugerirajući nevinost i poštenje, s Bogom kao svjedokom, i da je sve što je proizašlo ili će izaći iz vaših usta apsolutna istina", kaže Hachem. "Brzo odmahivanje glavom uz uzvik wallah dodatno sugerira potpunu iskrenost."

Ali može imati i drugo značenje, a to je "to je to", ili wi bass, ovaj put korišteno da izrazi da je slučaj zatvoren. "Da biste to izveli, jednostavno izgovorite svoj argument sa strašću i uvjerenjem, brzo trzajući rukama naprijed i odmah natrag. To je to. Međutim, pazite da ne podignete samo jednu ruku, jer jedna ruka podignuta iza glave znači u prijetnju."

Znak broj tri je "dođi ovamo", što je na arapskom ta'ala hon. Ovo se izvodi podizanjem jedne ruke s dlanom okrenutim prema dolje prije nego što počnete mahati. Što je snažnije djelovanje zgloba, to je odlučniji zahtjev. "Dodajte ruku da izrazite hitnost, pažljivo pomičući rotatorne manšete zajedno sa zapešćem", kaže Hachem, objašnjavajući da je ta gesta "korisna kada nekoga pokušavate navesti da vam priđe u žurbi". Dodaje da: "Ponekad se može koristiti u kombinaciji s pogledom i bkassrak (slomit ću te) gestom za prijetnju ili zastrašivanje nekoga."

Unatoč tome što se tvrdi da je talijanski *ma che vuoi* znak, za izražavanje ogorčenosti ili nevjerice, znak stisnutog prsta koji će ove godine biti dostupan korisnicima pametnih telefona popularan je na cijelom Bliskom istoku. Znak četiri s Hachemovog popisa, znači može značiti "čekaj" (lahza) ili "Pokazat ću ti" (halla bfarjeek).

Razlika je suptilna - prijeteći pogled je sve što je potrebno da se ovo pretvori iz prijateljskog signala u disciplinsku prijetnju koju roditelji najuspješnije izvode. Za potonje, Hachem kaže, "skupite dva prsta i polako ih podignite dok zurite u subjekt prijetećim očima."

Hachemov peti znak je inverzni stisnuti prst, što on prevodi kao "Razumiješ li sada?" ili *fhemet* na arapskom. "Ovaj znak se koristi za uvjeravanje i naglašavanje, da bi se istakla poanta. Izvedite znak tako da ponesete ruku naprijed sa skupljenim prstima okrenutim prema dolje i poentirajte u zraku dok iznosite svoj argument."

Sljedeći znak je gore spomenuto "slomit ću te", ili bkassrak . Otvoreno prijeteći, ako netko upotrijebi ovu gestu, upozorava Hachem, "općeniti bi savjet bio bježati". Da biste to izveli, kaže on, "stavite prste u znak u redu, protresite i koristite ga u različitim stupnjevima." To je gesta koja se obično koristi kada žestoka rasprava zađe u slijepu ulicu.

Žestoke rasprave također se mogu izazvati korištenjem ove sljedeće geste, koja se "koristi za značajno podizanje ega". Kako biste savršeno izvršili ovu gestu, Hachem kaže, "mahnite rukom prema prsima, a zatim prema gore, osiguravajući ponosan i bijesan izraz lica, i nastavite s postavljanjem retoričkih pitanja o svom statusu... Uključite iskorake i udaranje po prsima kako biste sebi dodali važnost i zastrašivanje."

Posljednja gesta u Hachemovoj kompilaciji skromnija je verzija prethodne. Ovo se koristi za izražavanje ponosa i divljenja prema nekome ili nečemu osim vama samima. "Da biste to izveli, polako podignite ruku dok s ponosom gledate subjekt ili objekt i povucite ruku naprijed brzim snažnim pokretom", kaže naš vodič.

Cijela izvedba odabranog popisa gesti dostupna je na Hachemovom popularnom YouTube kanalu, gdje on redovito postavlja bezbrižne videozapise o kulturi, jeziku i svakodnevnim iskustvima Bliskog istoka.

***Udruga “Kazalište,
audiovizualne
umjetnosti i kultura
Gluhih - DLAN”
u Santiago de Čile
(13. - 17.01.2025.)***

U siječnju ove godine, u sklopu međunarodnog projekta "InclusiVet", udruga "Kazalište, audiovizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN" imala je priliku i čast predstaviti se sa svojim programima i projektima te iskustvom i znanjem doprinijeti izradi i razvijanju metodologije i edukacije nastavnika strukovnih škola za rad s učenicima s teškoćama u srednjoškolskim strukovnim programima. Osnovni cilj projekta "InclusiVet" je kreiranje kurikuluma za zapošljavanje ili samozapošljavanje u umjetnosti i kulturi i prilagodba osobama s invaliditetom

U projektu su sudjelovali partneri iz Čilea, Perua, Grčke, Španjolske, Velike Britanije, Litve i Hrvatske, dok su domaćini bili Univerzidad de Mayor i Hogar De Cristo iz Čilea. Organizatori Univerzidad de Mayor

i Hogar De Cristo oduševili su nas toplom dobrodošlicom i izvrsnim programom. Na zanimljiv način, kroz teoriju i praktične radionice, sudionici treninga stručnjaka i nastavnika su imali prilike usvojiti nova znanja i vještine o prilagodbama tijekom nastavnog procesa za mlade s teškoćama.

Na „Festivalu kulture“ smo prezentirali svatko svoju kulturu, tradiciju i običaje (neki su prezentirali narodne folklor, neki su otpjevali narodne pjesme, a neki su donijeli domaće delicije za degustaciju...). Tu smo se još više povezali sa našim kolegama iz različitih zemalja. Bilo je i smijeha i plesa, izvrsne energije, uspostavljene su suradnje i prava prijateljstva!

Sljedeće okupljanje, trening stručnjaka i sastanci projektnih timova održat će se u Limi (Peru) u listopadu ove godine, gdje sudjelujemo u nastavku provedbe projek-

ta. Također nastavljamo sa promocijom kulture Gluhih, važnosti kulturno-jezičnog identiteta Gluhih, kao i djelovanja udruge DLAN, na domaćoj i međunarodnoj sceni.

*

Podrijetlo i značenje simbola <O/

Simbol <O/ grafički predstavlja gestu 'Moć Gluhih'

Značenje <O/

Simbol predstavlja savijenu ruku s rukom iznad uha (sa znakom manjeg <), glavu (sa velikim slovom "O") i drugu ruku ispruženu s podignutom šakom (znak kose crte /). Ova se gesta koristi za predstavljanje 'Moć Gluhih'.

Podrijetlo <O/

Simbol <O/ kreirali su gluha umjetnica Christine Sun Kim i dizajner Ravi Vasavan, gluhi umjetnik iz Melbournea. Prema Christine i Raviju, <O/ nije samo grafički dizajn, već vizualni jezik koji prenosi kulturni ponos, zajedničku povijest i bogatstvo znakovnih jezika diljem svijeta.

Kako bi lansirali simbol, stvorili su platformu deafpower.me 2019., gdje osim što nudi simbol za preuzimanje, sadrži i druge resurse povezane s kulturom gluhih i informacije o uzrocima rasne pravde. Platforma je bila aktivna nekoliko godina, a njihov Instagram račun prikupio je više od 140 objava. Međutim, od 2022. više nisu objavljivali sadržaj.

U intervjuu, Ravi je rekao da su on i Christine prethodno istraživali i otkrili da je izvorni simbol vjerojatno stvorio 2000-ih godina Eric Turevon, ASCII (standardni kod za razmjenu informacija koji koristi 7 bitova za predstavljanje svakog znaka) gluhi umjetnik. Eric je dizajnirao originalni simbol tijekom svog vremena na Sveučilištu Gallaudet u svrhu promicanja pozitivnog identiteta i ponosa među gluhim osobama.

Superponiranje likova koji čine simbol <O/ na ilustraciji gluhog umjetnika Ravija Vasavana (ilustracija: Brian Brau)

Podrijetlo 'Gluhe moći'

Točno podrijetlo izraza 'Moć gluhih' nije sigurno, ali čini se da je inspiriran sloganom Black Power populariziranim kasnih 1960-ih i ranih 1970-ih.

Postoje jasni dokazi o njegovoj širokoj upotrebi tijekom studentskih prosvjeda na Sveučilištu Gallaudet 1988. , poznatih kao Gluhi predsjednik sada (DPN). Prosvjed je započeo 6. ožujka 1988. zbog izbora čujuće žene za predsjednicu na Sveučilištu Gallaudet, unatoč činjenici da su bile još dvije gluhe kandidatkinje. To je izazvalo bijes jer je Gallaudet jedino sveučilište na svijetu posvećeno isključivo visokom obrazovanju gluhih osoba.

Tisuće studenata i pristaša blokirale su kampus, zahtijevajući da Upravni odbor sveučilišta bude sastavljen od najmanje 51% gluhih osoba (u to vrijeme samo četiri od 21 člana bili su gluhi). Nakon osam dana neprekidnih prosvjeda, njihovi su zahtjevi prihvaćeni i Irving King Jordan izabran je za prvog gluhog rektora sveučilišta. Od tada su svi kancelari u Gallaudetu bili gluhi.

Prosvjed je imao snažan medijski odjek u Sjedinjenim Državama, a njegova priča imala je utjecaja na zajednice gluhih u mnogim mjestima diljem svijeta. U videozapisima prosvjeda možete vidjeti transparente s izrazom 'Gluha moć' i njihovu simboličnu gestu , kako tijekom prosvjeda tako iu slavlju nakon ispunjavanja njihovih zahtjeva.

Koristite <O/ slobodno

Dizajn simbola <O/ je jednostavan, lako pamtljiv i prilagodljiv. Štoviše, dostupan je pod licencom Creative Commons (CC BY-SA 4.0), što znači da ga možete slobodno koristiti bez traženja dopuštenja. Na stranici deafpower.me jasno je navedeno da "simbol neće i nikada ne smije biti registriran niti zaštićen zaštitnim znakom i u duhu pripada međunarodnoj zajednici gluhih". Ova dostupnost omogućila je korištenje simbola na majicama, majicama, darovima, svim vrstama medija, pa čak i tetovažama.

*

Različiti znakovni jezici u svijetu - znak : **KULTURA**

Japan

USA

Kina

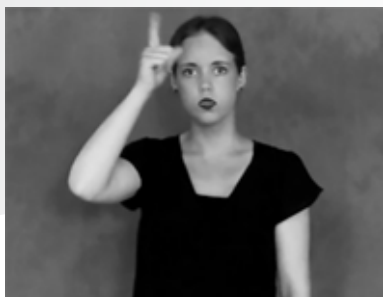
Češka

Engleska (Velika Britanija)

Francuska

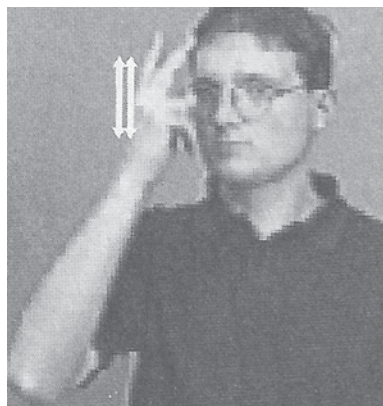
Danska

Meksiko

Koreja

Mađarska

